

STAN, RUCH NATURALNY I MIGRACJE LUDNOŚCI W WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM W 2009 R.

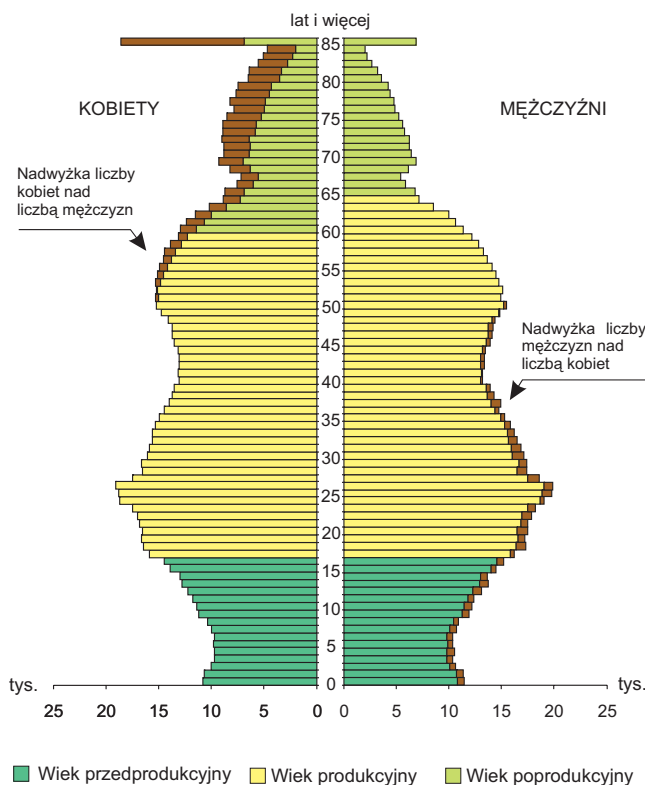
STAN I STRUKTURA LUDNOŚCI

W końcu 2009 roku liczba ludności województwa podkarpackiego wyniosła 2101,7 tys., co odpowiadało 5,5% populacji kraju. Z tego 41,1% stanowiła ludność miejska, zamieszkująca w 47 miastach. Jest to najniższy wskaźnik urbanizacji wśród województw (dla Polski wynosi 61,0%). Pod względem liczby ludności województwo podkarpackie zajęło 9. miejsce w kraju. Najbardziej zaludniony podregion tarnobrzeski skupiał 29,2% ogółu populacji województwa.

W ciągu 2009 roku liczba ludności w województwie zwiększyła się o 2237 osób. W kraju liczba ludności zwiększyła się o 31,5 tys. osób.

LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU W 2009 R.

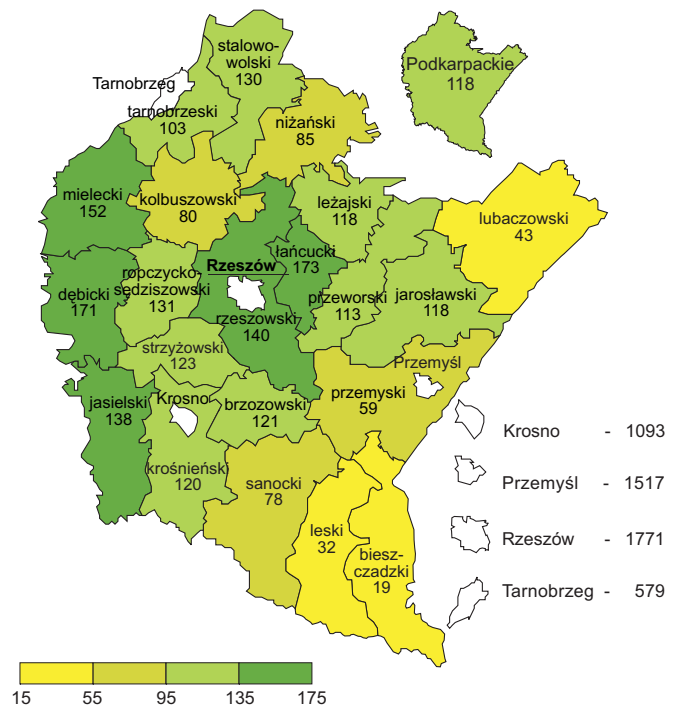
Stan w dniu 31 XII

Średnia gęstość zaludnienia wyniosła 118 osób na 1 km² powierzchni województwa (w Polsce – 122). Wskaźnik ten wykazuje znaczne zróżnicowanie przestrzenne w województwie – od najwyższego w Rzeszowie oraz w Przemyślu – odpowiednio 1771 i 1517osób/km², do najniższego w powiatach: bieszczadzkiem i leskim – 19 i 32 osoby/km².

LUDNOŚĆ NA 1 km² W 2009 R.

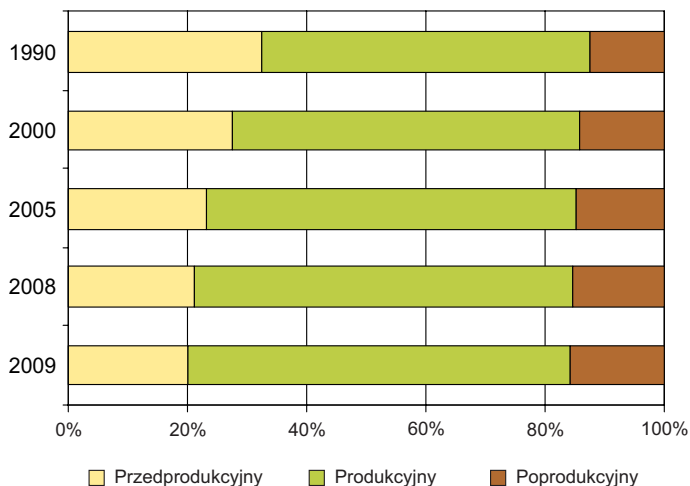
Stan w dniu 31 XII

Ludność Podkarpacia cechuje dość wysoki poziom przyrostu naturalnego, tj. różnicy między liczbą urodzeń żywych i zgonów. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców województwa, w 2009 r. wskaźnik ten wyniósł 1,8 i znacznie odbiegał od wskaźnika krajowego (wynoszącego 0,9). W odniesieniu do 2008 r. zmniejszył się o 0,15; w miastach pozostał bez zmian i wyniósł 2,01, natomiast na wsi wyniósł 1,6 i zmniejszył się o 0,24.

Struktura ludności według płci od kilku lat nie ulega większym zmianom. W ogólnej liczbie mieszkańców nieznacznie przeważają kobiety, które stanowią 51,1% ludności województwa. W 2009 r. **współczynnik feminizacji** dla województwa podkarpackiego osiągnął wartość 105 (dla kraju – 107). Oznacza to, że na 100 mężczyzn przypadało statystycznie 105 kobiet (w miastach – 109, a na wsi – 101).

STRUKTURA LUDNOŚCI WEDŁUG WIEKU
Stan w dniu 31 XII

Wiek środkowy (mediana) mieszkańców województwa podkarpackiego z roku na rok jest coraz wyższy. W 2009 r. mediana wieku wyniosła 36,1 lat, co oznacza, że połowa ludności osiągnęła ten wiek (w roku 2002 mediana wyniosła 33,6, w 2008 r. – 35,8). Mediana dla kobiet wyniosła 37,8 lat, a dla mężczyzn – 34,5. Mieszkańcy miast są średnio o 2 lata starsi od mieszkańców wsi.

Obserwuje się niekorzystne zmiany, świadczące o starzeniu się społeczeństwa. Następuje zmniejszanie się udziału dzieci i młodzieży (0-17 lat) w ogólnej liczbie ludności województwa, przy jednoczesnym wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni w wieku 65 lat i więcej oraz kobiety w wieku 60 lat i więcej). Odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym (poniżej 18 lat) obniżył się z 21,0% w 2008 r. do 20,4% w 2009 r. Jednocześnie wzrósł nieco udział osób w wieku poprodukcyjnym – z 15,5% do 15,7%. Zwiększył się również udział ludności w wieku produkcyjnym – z 63,5% w 2008 r. do 63,8% w 2009 r.

W 2009 r. na 100 osób w wieku produkcyjnym (mężczyźni w wieku 18-64 lata, kobiety w wieku 18-59 lat) przypa-

dało 57 osób w wieku nieprodukcyjnym (przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym), podczas gdy w 2008 roku – 58. Omawiana relacja dla miast wyniosła 51 osób, a dla wsi – 61 osób.

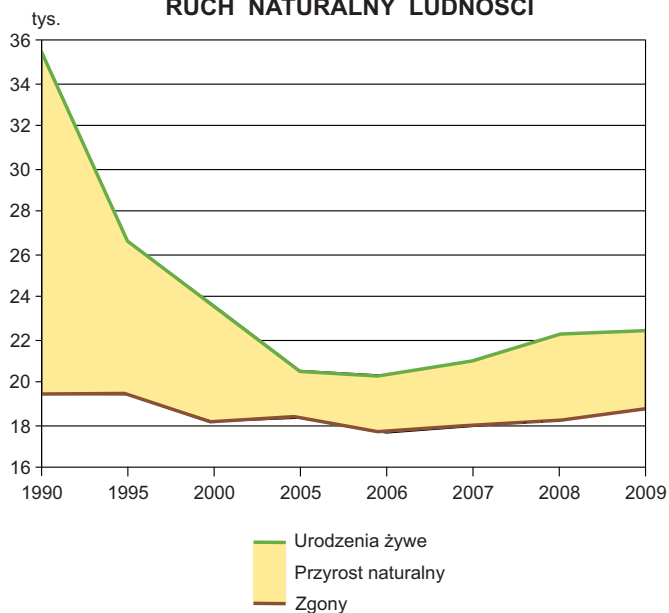
URODZENIA

W 2009 r. zanotowano 22368 urodzeń żywych, tj. o 0,6% (o 144 urodzeń) więcej niż w roku poprzednim i o 5,2% mniej niż w roku 2000.

Współczynnik urodzeń wyniósł 10,6‰ (dla kraju – 10,9‰) i w stosunku do roku 2008 pozostał bez zmian. W miastach na 1000 ludności przypadało 10 urodzeń żywych, natomiast na wsi – 11. Najniższy współczynnik urodzeń wystąpił w powiecie tarnobrzesckim i Tarnobrzegu (odpowiednio 8,5‰ i 8,4‰), a najwyższy w powiatach łańcuckim i brzozowskim (odpowiednio 12,2‰ i 11,9‰).

Rok 2009 był kolejnym, w którym zaobserwowano poziom reprodukcji ludności niezapewniający prostej **zastępowalności pokoleń**, tj. kiedy na jedną kobietę w wieku 15-49 lat przypada średnio 2,1 – 2,15 urodzeń dzieci. W odniesieniu do roku 2008, ogólny **współczynnik dzietności** nieznacznie obniżył się z 1,341 do 1,340 i był niższy niż w kraju (1,398). W miastach wyniósł 1,259, natomiast na wsi – 1,398.

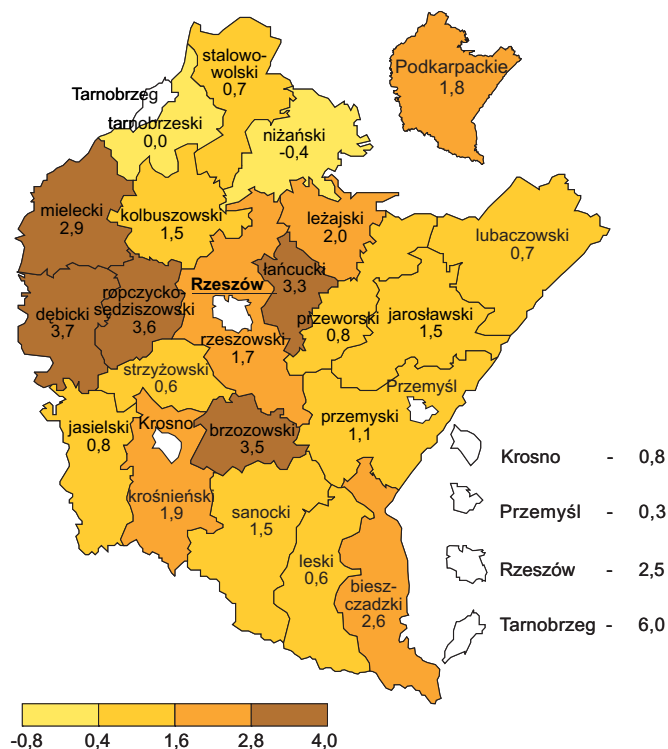
RUCH NATURALNY LUDNOŚCI

Ogólny **współczynnik płodności**, określony liczbą urodzeń żywych na 1000 kobiet w wieku rozrodczym (15-49 lat), w 2009 r. osiągnął poziom 41,1. Wyższa płodność występuje u kobiet mieszkających na wsi, gdzie

na 1000 kobiet przypada 42 dzieci, przy 39 w miastach (w Polsce – odpowiednio: 46 i 42).

PRZYROST NATURALNY NA 1000 LUDNOŚCI W 2009 R.

W latach dziewięćdziesiątych XX w. nastąpiło przesunięcie najwyższej płodności kobiet z grupy wieku 20-24 lata do grupy 25-29. Przeciętny wiek kobiet (mediana), które w 2009 r. urodziły dziecko, wyniósł 28,2 lat, a rodzających po raz pierwszy – 25,8 lat (dla porównania, w roku 2005 wiek ten był niższy i wyniósł odpowiednio: 27,6 i 25,0 lat).

Urodzenia z matek nastoletnich stanowiły 4,6% ogółu urodzeń, natomiast 11,6% – z matek mających 35 lat i więcej. W 2009 r. ponad 3 urodzenia na 1000 były martwe. Urodzenia pozamałżeńskie stanowiły 10,5% urodzeń żywych.

Wartość **współczynnika dynamiki demograficznej** (liczba urodzeń na 1 zgon) obniżyła się z poziomu 1,301 w 2000 r. do 1,198 w roku 2009 (w 2008 r. wyniósł on 1,219). W miastach na jeden zgon przypadało 1,244 urodzenia, a na wsi – 1,170. W kraju współczynnik dynamiki demograficznej osiągnął wartość 1,085.

ZGONY

W 2009 r. zmarło 18675 osób, tj. o 450 osób więcej niż w 2008 r. i o 765 więcej niż w roku 2007 oraz o 546 osób więcej niż w roku 2000.

Współczynnik umieralności w województwie podkarpackim wyniósł 8,9‰, co oznacza, że na 1000 ludności przypadało 8,9 zgonów (dla Polski wskaźnik ten wyniósł 10,1‰). Liczba zgonów przypadająca na 1000 mieszkańców w miastach wyniosła 8,2, a na wsi – 9,3. Najniższy współczynnik umieralności wystąpił w powiatach leskim i Tarnobrzegu (7,0‰ i 7,2 ‰) a najwyższy w powiatach przeworskim (10,5‰) oraz strzyżowskim (9,9‰).

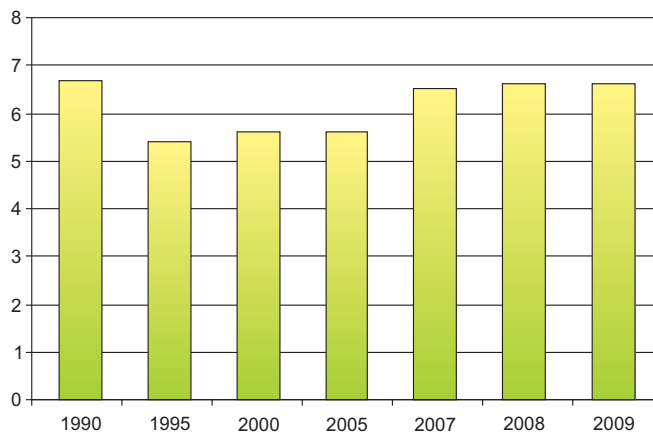
Wśród zmarłych osób przeważali mężczyźni, którzy w 2009 r. stanowili 52,8% (w 2008 – 53,6%). Połowa zmarłych osób nie ukończyła 77,1 lat; dla kobiet wiek średni wyniósł 81,2 lat, a dla mężczyzn – 72,1 lata.

W 2009 r. zarejestrowano 122 zgony niemowląt (dzieci poniżej 1 roku życia). Na 1000 urodzeń żywych przypadało – (podobnie jak średnio w kraju i rok wcześniej) – ok. 5 zgonów niemowląt.

MAŁŻEŃSTWA

W 2009 r. zawarto 13971 związków małżeńskich, tj. o 0,7% więcej niż w 2008 r. i o 18,6% więcej niż w 2005 r. Na 1000 ludności przypadało 6,6 nowo zawartych małżeństw (w kraju również 6,6). Na wsi wskaźnik ten wynosił 6,6, a w mieście 6,7.

MAŁŻEŃSTWA NA 1000 LUDNOŚCI

Średnia wieku (mediana) dla wstępujących w związek małżeński po raz pierwszy w 2009 r. wyniosła: dla kobiet - 24,9 lata, dla mężczyzn - 26,9 lat.

W 2009 r. wśród nowożeńców 92,0% stanowiły pary pierwsze, tj. panny z kawalerami (w kraju – 84,8%).

Małżeństwa wyznaniowe stanowiły 77,4% wszystkich zawartych w 2009 r. małżeństw, a w roku 2008 – 77,3%, w 2005 r. – 77,9%. Odsetek takich małżeństw jest wyższy

na wsi (80,8%) niż w miastach (72,4%). Spośród 10808 małżeństw wyznaniowych, tylko 25 nie było związkami zawartymi w kościele katolickim. W liczbie tej największy udział mają związki zawarte w polskim autokefalicznym kościele prawosławnym (8 związków).

ROZWODY I SEPARACJE

W 2009 r. rozwiódło się 2273 pary małżeńskie, tj. o 17 mniej niż w roku poprzednim. W odniesieniu do roku 2005 liczba ta była o 15,4% mniejsza.

Wskaźnik rozwodów, określany jako liczba rozwodów przypadająca na 1000 ludności, zmniejszył się do poziomu 1,078 w 2009 r. z 1,087 w 2008 r. Po województwie świętokrzyskim był jednym z najniższych w kraju. W miastach natężenie rozwodów jest prawie 3 razy wyższe niż na wsi (odpowiednio: 1,730 i 0,628).

W 2009 r. na 1000 nowo zawartych małżeństw przypadało ponad 163 rozwody, przy czym w miastach – 258, a 96 na wsi. Dla porównania, w roku 2005 na 1000 zawartych małżeństw przypadało 228 rozwodów (355 w miastach i 142 na wsi).

W prawie 70% przypadków powództwo wniosła kobieta. Orzeczenie rozwodu z winy męża nastąpiło w 23,0% spraw, z winy żony – 3,8%, z winy obu stron – 4,5%, najczęściej jednak wina nie była orzekana (blisko 70%). Najczęstsze przyczyny rozwodów to niezgodność charakterów (27,9%), niedochowanie wierności małżeńskiej (25,0%) oraz nadużywanie alkoholu (24,2%).

W 2009 r. sądy orzekły separację wobec 209 małżeństw (o 27 mniej niż w 2008 r.), z czego 62,2% przypadało na mieszkańców miast. W przeliczeniu na 100 tys. ludności liczba separacji wyniosła (dla miast – 15,1 i 6,3 dla wsi). W kraju wskaźnik ten wyniósł 8,5.

MIGRACJE

Drugim, obok przyrostu naturalnego, czynnikiem mającym istotny wpływ na stan zaludnienia są migracje ludności. Od wielu lat w województwie notuje się **ujemne saldo migracji**. W 2007 r. w wyniku migracji liczba ludności zmniejszyła się o 3153, w 2008 r. – o 2311, a w 2009 r. o 1875, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców województwa wynosi minus 0,9 (w kraju – minus 0,03).

Oznacza to, że liczba osób wymeldowanych z pobytu stałego w ciągu roku przekroczyła liczbę osób zameldowanych na pobyt stały w tym okresie. Liczba mieszkańców województwa zmniejszyła się w 2009 roku o 493 mężczyzn i o 1382 kobiety. Z miast ubyło 2773 osoby (3,2 osoby na 1000 mieszkańców), natomiast na wsi liczba ludności zwiększyła się o 898 osób (0,7 na 1000 ludności).

W 2009 r. w województwie podkarpackim zameldowało się na pobyt stały 18,8 tys. osób (z czego 1151 osób przybyło z zagranicy), tj. o 21 więcej niż w roku 2008. Wśród ludności napływowej przeważały kobiety (52,8%) oraz osoby osiedlające się na wsi (61,0%). Odpływ ludności wyniósł 20,6 tys. osób, tj. o 415 mniej niż w 2008 r. Za granicę wymeldowało się z pobytu stałego 1040 mieszkańców (o 761 mniej niż w 2008 r.). Z województwa częściej wymeldowywały się kobiety (54,7%) oraz osoby zamieszkałe na wsi (51,1%).

MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI WEDŁUG PŁCI I WIEKU W 2009 R.

